

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm I. Prudentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

petitio negatur *L. cum quis 10. C. de juris & facti ignorantia L. 2. & seqq. ff. eodem. regula 13. in 6. ignorantia facti excusat non juris, & explicavi lib. 1. tra. 4. c. 20. n. 7.* Excipe, nisi, qui indebitum tale solvit, sit mulier, miles, minor, agricola. His enim jura ignorantibus venia datur *L. regula 8. ff. de juris & facti ignorantia.*

Notandum secundum. Licet nemo in dubio presumendus sit debitor, quia contractam esse obligationem, est quid facti, quod affirmans probare debet, sicuti & vice versa, si constet, contractum esse debitum, debitor autem solutionem factam affirmet, id probare debet *L. 1. C. de probationibus.* Attamen postquam aliquis pecuniam, tanquam debita sit, solverit, postea vero per errorem solutam esse dicat, quia erat indebita, hoc ostendere cogitur, ne hic dicitur (signare dico, tanquam debita sit, sive adjecta causâ v. g. ex mutuo, empto, donato) Sin autem id tantum constet, quod Titius pecuniam numeravit Cajo, audiendus est Titius, si dicat, se mutuam dedisse, aut deposuisse, sicuti hic Abbas docet n. 2. & allegat Glossa in *L. cum quid 3. ff. si certum petetur.* Ubi dicunt, quod nemo facile presumitur donare, sed potius mutuum, vel depositum dare, si quis nul-

lâ causâ expressâ pecuniam v. g. alteri numeret.

Notandum tertium, Ex mendacio, de quo reus convictus est, presumptio contra eum oritur, eum malam causam fovere, & ideo intentio actoris confirmatur. Ita colligitur ex hoc c. quando creditor conventus per conditionem indebiti obterrorem soluti, si neget factam sibi solutionem, eaque contra ipsum probata sit, confirmatur intentio actoris, quod pecuniam non debuerit, sed per errorem solverit. Quare adversarius presumptione gravatus ostendere cogitur, pecuniam fuisse debitam: simile quid habetur in *L. ult. ff. de rei vindicatione*, quod possessor ab actione reali, seu vindicatione intentâ, liberare se possit negando, se possessorem esse; sin autem convictus fuerit possidere, tunc propter mendacium ortâ contra ipsum suspicionem, actoris intentio adeo roboratur, ut à iudice in possessionem rei petite mittendus sit, tamen si suam esse non probaverit, manente tamen priori possessori quæstione proprietatis, si rem sibi ablatam ad se pertinere, vel ad adversarium non pertinere ostendere velit *authent. de triente.*

& semisse S. illud. colatione 3.

TITULUS XXIV.

DE DONATIONIBUS.

CAPITVLVM I.

Prudentes.

PARAPHRASIS.

Vir nobilis hanc sibi quodammodo Legem imponit, ut si quid ultro tribuat, id à se deberi existimet, & nisi beneficia sua augeat, nihil se præstitisse arbitretur. *Gregorius I. lib. 14. registri. indictio 7.*

Pp 2.

epistolæ

DActa, sive contractus alij sunt onerosi, seu reciproci, & alij gratuiti. Cum itaque de reciproci, seu ex utraque partem continentibus, dictum fuerit, videlicet de emptione, locatione, permutatione, feudo &c. sequitur, ut de gratuitis dicatur, quorum præcipua species est donatio.

epistola 17. ad Asclepiodatum Gallorum patricium.

SUMMARIUM.

Liberalitas propria virtus nobilium est.

Notandum primum. Viri nobilis, seu illustis propria virtus est liberalitas, sive liberalitas virum nobilem, seu illustrem maximè decet. Quà de re dixi in c. 2. de supplenda negligentia in 6. & sumitur ex c. cum dilecti 6. hoc tit. adeò, ut quæ ultrò dant beneficia viri magnanimi, præsertim Ecclesijs, aut bene de se meritis personis, eà ex Lege, seu tanquam debita, à se dari existiment. Videri potest Tiracuellus de nobilitate c. 37. n. 34. Sanchez lib. 6. de matrimonio disp. 15. n. 19.

Notandum secundum. Viri liberalis, & magnanimi est in beneficijs datis non consistere, sed ea augere, & nova adjicere. Augere, inquit S. Gregorius in cit. epistola, favoris vestri præsidia, quia apud nobilium mentes semiplenum Bonum videtur, quod sine adjectione relinquitur.

CAPITULUM II.

Fraternitatem.

PARAPHRASIS.

Episcopus, & Prælatus quilibet, cum rerum Ecclesiasticarum procurator, seu administrator sit, non dominus, idè Ecclesiæ conditionem meliorem reddere debet, non deteriorem; ea propter scribit Alexander III. ad Parisiensem Episcopum, cum antecessor ipsius, magni momenti donationes ex rebus Episcopatus, Canonicis inconsultis, fecerit in Ecclesiæ detrimentum, quæ de jure non subsistunt, idè se permittere ipsi, ut donationes ejusmodi tam à Clericis, quàm Laicis revocare possit.

SUMMARIUM.

1. Rerum Ecclesiæ procurator, non dominus est Prælatus Ecclesiæ.

2. Neque tamen potest Ecclesiæ obesse augendo, sive contrahendo circa bona Ecclesiæ jam acquisita.

3. Quæ male alienata sunt ex rebus Ecclesiæ suæ, successor revocare debet.

Notandum primum. Episcopus & quilibet Prælatus rerum Ecclesiæ procurator est, non dominus. Sentus est, quod Prælatus res Ecclesiasticas tanquam bonus & diligens administrator procurare debet, non tanquam dominus earum sit, ad libitum disponere. Est tamen discrimen inter ipsos Prælatos, quorum alij regulares, & paupertatem professi, alij seculares. Deinde inter res Ecclesiasticas: alie sunt Ecclesiasticæ, vel universitatis; ita ut nulli particulatim assignatæ sint, alie vero seu proventus Ecclesiastici, qui Prælato, seu alteri beneficiario assignati sunt, in sustentationem vitæ.

Dico igitur primò. Rerum, quæ sunt Ecclesiæ, vel universitatis, Prælatus non habet dominium, sed tantum administrationem. Ita S. Th. 2. 2. q. 185. a. 7. in corpore. Habet verò administrationem liberam, ac generalem proventuum, ut eos ad divini cultus augmentum, tum ad suam, & fratrum suorum sustentationem (propria ipsis portio assignata non sit) tum ad pauperum alimoniam fideliter & fructu erogat. c. nullum 9. c. Apostolicus 13. cap. 12. q. 2. & videri potest Suarez, tom. 4. de Religione lib. 2. de Religiosis quatenus velati c. 26. n. 8. ubi monet n. 11. non potest Prælatus ex ejusmodi bonis donationibus mere gratuitas, seu liberales, id est, nullo alio titulo, aut causâ (subnixis) nisi liberalitatis. Est enim datum liberale in suâ, nullo jure cogente, licitè facta collectio, juxta L. i. ff. de donationibus. Actus ex rebus non proprijs, sed alienis liberaliter esse, injustitiæ species est; donationes autem, quæ fiunt causâ pietatis, aut misericordiæ, non sunt propriè liberales, cum fiant ex quadam juris obligatione, ac necessitate argum. c. 1. hujus tit. Sed neque donatio antidotalis, seu remuneratoria